

Teodiceéproblemet

*"Om Gud är både god och allsmäktig,
hur kan då onda händelser inträffa?"*

*Religion
Frölundagymnasiet 1998
Handledare: Siw Fuxin*

*Tony Larsson
Nv3d*

Innehåll	Sida
Inledning / syfte	2
Frågeställningar	2
Metod	2
Vad innebär teodicéproblemet?	3
Hur lyder det kristna svaret på teodicéproblemet?	3
Vad innebär Free-Will Defense?	4
Detta har hänt	4
Vad betyder då detta?	6
Den stora planen	7
Vad innebär Soul-Building Defense?	10
Satan, Guds rival - eller?	10
Framgång är syndarens opium	11
Guds lösning	12
En evig kärlek	13
Lärdomar från Jobs bok	14
Lidandets frukter	16
Guds vägar äro outgrundliga	17
Vilka invändningar kan göras mot det kristna svaret på teodicéproblemet?	19
Varför skapade Gud världen, när han redan i förväg kände till allt lidande som skulle uppkomma?	19
Varför skapade inte Gud en människa som alltid valde det goda av egen vilja?	19
Kommer inte de kristna i himlen alltid göra det goda av egen vilja?	19
Varför måste Gud trycka ner oss i stoftet och tvinga oss till underkastelse innan han förlåter oss?	19
Varför väntar Gud så länge med att utplåna ondskan, om han nu har lovat att göra det?	20
Saknar inte människan fri vilja?	21
Hur förklarar ateister varför det finns ondska?	22
Vilka invändningar kan göras mot de ateistiska förklaringarna?	23
Kan man inte grunda sin moral på människan, som humanismen hävdar?	23
Att använda ondskans existens som ett argument mot Guds existens är ett cirkelresonemang!	23
De ateistiska teorierna går inte ihop med sunt förnuft!	24
Resultat / analys	25
Verklighetskontakt	25
Allt pekar mot honom	25
Invändningar	26
Resultat	26
Källförteckning	27
Intervju med Ima Viney	bilaga 1
Intervju med Einar Forsell	bilaga 2
Intervju med Wanja Agnesund	bilaga 3

Inledning - syfte - frågeställningar - metod

“Gud är död! Hur skulle annars katastroferna i Rwanda och Somalia kunnat inträffa?” Ungefär så sade en av mina vänner till mig, som svar på frågan varför han inte tror på Gud. Jag blev fundersam, ty frågan är befogad. 1900-talet har varit fyllt av krig, revolter, brottslighet, orkaner, svält, jordbävningar, terrorism och grymheter.

Jag blev frälst för tre år sedan, så som kristen är jag ju särskilt intresserad av frågan. Därför beslöt jag mig att gräva djupare, och specialarbetet gav mig en underbar chans att samtidigt plocka studiepoäng för det. Dessutom behöver människor, särskilt de kristna, höra detta, eftersom man hör så många ytliga förklaringar på ondskans problem, när Bibeln ger en bergfast grund att stå på. De som inte vill tro har fått använda teodicéproblemet som bortförklaring alldeles för länge nu. Jag vill alltså med denna rapport visa att man som kristen inte alls behöver ge vika för invändningar mot den kristna läran eller be om ursäkt för sin tro. Snarare: *“Var alltid beredda att svara var och en som kräver besked om ert hopp. Men gör det ödmjukt och respektfullt i medvetande om er goda sak, så att de som talar illa om ert goda liv i Kristus får skämmas för sitt förtal.”*¹ Dessa frågeställningar har jag försökt besvara:

Vad innebär teodicéproblemet?

Hur lyder det kristna svaret på teodicéproblemet?

Vad innebär Free-Will Defense?

Vad innebär Soul-Building Defense?

Vilka invändningar kan göras mot det kristna svaret på teodicéproblemet?

Varför skapade Gud världen, när han redan i förväg kände till allt lidande som skulle uppkomma?

Varför skapade inte Gud en människa som alltid valde det goda av egen vilja?

Kommer inte de kristna i himlen alltid göra det goda av egen vilja?

Varför måste Gud trycka ner oss i stoftet och tvinga oss till underkastelse innan han förlåter oss?

Varför väntar Gud så länge med att utplåna ondskan, om han nu har lovat att göra det?

Saknar inte människan fri vilja?

Hur förklarar ateister varför det finns ondska?

Vilka invändningar kan göras mot de ateistiska svaren?

Kan man inte grunda sin moral på människan, som humanismen hävdar?

Att använda ondskans existens som ett argument mot Guds existens är ett cirkelresonemang!

De ateistiska teorierna går inte ihop med sunt förnuft!

För att samla stoff till denna rapport har jag studerat Bibeln, och då särskilt Jobs bok, som behandlar lidande. Jag har även läst flera böcker av kristna tänkare, däribland en utläggning av Job. Jag gjorde en sökning på internet, där jag fann fler intressanta texter. För att balansera detta studerade jag även material från ateistiska hemsidor och besvarade deras invändningar. För att ge rapporten en personlig förankring har jag också intervjuat flera personer, både med ateistisk och kristen livssyn, och hört mig för om deras syn på Gud och lidande.

Det gör inte mindre ont att lida, bara för att man känner till vad Gud säger om vilka skäl som kan föreligga. Men det kan bli lättare att uthärda smärtan, när man vet att det finns en mening bakom den. Som Ray Stedman sade: *“Det är nu du ska förbereda dig på det som framtiden bär i sitt sköte.”*²

¹ Första Petrusbrevet 3:15-16

² Ray Stedman, Behind Suffering, baksidan

Vad innebär teodicéproblemet?

Redan de gamla grekerna diskuterade kring detta problem. Epikuros, en ateistisk filosof som eftersträvade personlig lycka som det högsta målet i livet sade: *“Vill han (Gud) förhindra ondskan, men kan inte? Då är han kraftlös. Kan han, men vill inte? Då är han illvillig. Är det så att han både vill och kan? Varifrån kommer då ondskan?”*³

I denna uppsats ska jag dock använda den klassiska formuleringen av teodicéproblemet:

- Om Gud är god vill han utplåna det onda.
- Om Gud är allsmäktig kan han utplåna det onda.
- Det onda är inte utplånat.
- Slutsats: det finns ingen god och allsmäktig Gud.⁴

Det här verkar ju vara ett solklart bevis mot kristen gudstro, men det finns en hake, eller snarare tre hakar, i teodicéproblemet. De tre orden allsmäktig, god och ond är mångtydiga och måste därför definieras. Denna uppsats kommer att ägnas åt att förklara innebörden i dessa ord, och på så sätt visa att kristendomen inte har något teodicéproblem.

Hur lyder det kristna svaret på teodicéproblemet?

*“Tacka Herren, ty han är god, ty hans nåd varar evinnerligen.”*⁵

*“Allt det goda vi får, varje fullkomlig gåva kommer från ovan, från himlaljusens fader, hos vilken ingen förändring sker och ingen växling mellan ljus och mörker.”*⁶

*“Ja, jag vet att du förmår allt, och att ingenting som du beslutar är för svårt.”*⁷

*“Ty ingenting är omöjligt för Gud.”*⁸

*“Men när Herren såg att människornas ondska var stor på jorden. . .”*⁹

Bibeln talar uppenbarligen om Gud som både helt igenom god och suveränt allsmäktig. Det är han som skapat allting: *“Allting har blivit till genom honom, och utan honom har ingenting blivit till av allt det som finns till.”*¹⁰ Samtidigt erkänner Gud att det finns ondska, och således verkar teodicéproblemetets käftar sluta sig över kristendomen i ett järngrepp.

Det håller dock inte Bibeln med om. Teologerna har grupperat dess försvarsargument i två falanger, *Free-Will Defense* och *Soul-Building Defense*. Det förra rör mer ondskans uppkomst och handlar om syndafallet, medan det senare besvarar frågorna kring varför lidande drabbar människor idag, efter syndafallet.

³ Citatet från Mark Mattison, Don't Doubt God!, internetsida

⁴ Formuleringen är hämtad från Stefan Gustavssons bok Kristen på goda grunder, sid 141

⁵ Psaltaren 107:1

⁶ Jakobsbrevet 1:17

⁷ Job 42:2

⁸ Lukas evangelium 1:37

⁹ Första Mosebok 6:5

¹⁰ Johannes evangelium 1:3

Vad innebär Free-Will Defense?

Detta har hänt

I begynnelsen skapade Gud en god värld, eftersom han själv är god. "Och Gud såg på allt som han hade gjort, och se, det var mycket gott"¹¹. Alla änglarna, poetiskt kallade stjärnor och Guds söner, delade Guds glädje över skapelsen. Jobs bok berättar för oss att "morgonstjärnorna tillsammans jublade och alla Guds söner höjde glädjerop"¹².

Men denna idyll skulle som bekant inte vara. En av änglarna avundades Gud, och ville inte nöja sig med att bara vara en av hans tjänare. Fylld av stolthet gjorde han uppror mot Guds ordning och blev Satan (vilket betyder fiende eller åklagare på hebreiska). Gud beklagar hans fall:

"Du var förnämnt bland härliga skapelser, full med vishet och fullkomlig i skönhet. I Eden, Guds lustgård bodde du, höljd i alla slags ädla stenar: karneol, topas och kalcedon, krysolit, onyx och jaspis, safir, karbunkel och smaragd, jämte guld. Du var prydd med smycken och klenoder, beredda den dag du skapades. Du var en kerub, som skuggade vida, och jag hade satt dig

att vara på det heliga gudaberget, du fick där gå omkring bland gnistrande stenar.

*Lyckosam var du på dina vägar från den dag du skapades, till dess att orättfärdighet blev funnen hos dig. Men under din myckna köpenskap blev ditt inre fyllt med orätt, och du föll i synd. Då förvisade jag dig från gudaberget och förgjorde dig, du vittskuggande kerub. Du fick ej stanna bland de gnistrande stenarna. Eftersom ditt hjärta var högmodigt över din skönhet och du förspilde din vishet för din präls skull, därför slog jag dig ned till jorden och prigsav dig åt kungarna, så att de fick se sin lust på dig."*¹³

"Hur har du inte fallit från himmelen, du strålande morgonstjärna! Hur har du inte blivit fälld till jorden, du folkens förgörare! Det var du som sade i ditt hjärta: 'Jag vill stiga upp till himmelen, högt ovanför Guds stjärnor vill jag ställa min tron, jag vill sätta mig på gudaförsamlingens berg längst uppe i norr. Jag vill stiga upp över molnens höjder, göra mig lik den Högste.'" ¹⁴

“Varde ljus!” (1 Mos 1:3)

¹¹ Första Mosebok 1:31

¹² Job 38:7

¹³ Hesekiel 28:12-17

¹⁴ Jesaja 14:12-14

“Och han, den stora draken, ormen från urtiden, han som kallas Djävul och Satan, han som förför hela världen, han störtades ner på jorden och hans änglar störtades ner med honom.”¹⁵

Efter sitt fall kom Satan, ormen från urtiden, till de nyligen skapade människorna, och den välkända scenen i lustgården utspelade sig.

Gud hade gjort människan speciell. Han *“skapade människan till sin avbild”¹⁶* och *“inbläste livsande i hennes näsa”¹⁷*, till skillnad från djuren, och gjorde henne så till en ansvarig varelse med fri vilja. För att ge dem en chans att utöva denna vilja, satte han en gräns för människorna, så att de kunde bevisa sin kärlek till honom: *“Av alla andra träd i lustgården må du fritt äta, men av kunskapens träd på gott och ont må du inte äta, ty när du äter av det, skall du döden dö.”¹⁸* Satan utsatte dem för samma frestelse som han själv fallit för, nämligen att upphöja sig själv på andras bekostnad: *“Ingalunda skall ni dö; men Gud vet, att när ni äter av det, skall era ögon öppnas, så att ni blir såsom Gud och förstår vad gott och ont är.”¹⁹* I sitt oskyldiga tillstånd före syndafallet, hade de ingen aning om vad ont var, men de skulle snart få lära känna ondskan. I detalj.

Adam och Eva följde rådet de fick av lögnens fader²⁰, och deras livsandar, det som gjorde dem till Guds avbilder, dog i samma stund. Gud hade dragit bort sin Ande ur människan på grund av synden, vilken skiljer oss från Gud. Jesaja berättar att *“det är era missgärningar som skiljer er och er Gud från varandra, och era synder döljer hans ansikte för er, så att han inte hör er”²¹* (i betydelsen lyssnar på er).

Adam och Eva följde rådet de fick av lögnens fader²⁰, och deras livsandar, det som gjorde dem till Guds avbilder, dog i samma stund. Gud hade dragit bort sin Ande ur människan på grund av synden, vilken skiljer oss från Gud. Jesaja berättar att *“det är era missgärningar som skiljer er och er Gud från varandra, och era synder döljer hans ansikte för er, så att han inte hör er”²¹* (i betydelsen lyssnar på er).

Från denna händelse kan vi spåra all ondska idag. Alla deras relationer förgiftades: de gömde sig för Gud, som gett dem allt gott, misstrodde varandra genom att skyla sig och skyllde feigt ifrån sig när Gud konfronterade dem med vad de hade gjort. Då sade Gud *“må marken vara förbannad för din skull”²²*, och världen blev sådan som vi ser den idag, med orkaner, jordbävningar och sjukdomar. *“Allt skapat har lagts under tomhetens välde, inte av egen vilja utan på grund av honom som vållade det.”²³*

Och han drev ut mannen och satte öster om Edens lustgård keruberna tillsammans med det flammande svärdets lågor för att bevaka vägen till livets träd. (1 Mos 3:24)

¹⁵ Uppenbarelseboken 12:9

¹⁶ Första Mosebok 1:27

¹⁷ Första Mosebok 2:7

¹⁸ Första Mosebok 2:16-17

¹⁹ Första Mosebok 3:4-5

²⁰ Johannes evangelium 8:44

²¹ Jesaja 59:2

²² Första Mosebok 3:17

²³ Romarbrevet 8:20

“Skall jag ta vara på min broder?” (1 Mos 4:9)

Ondskans frön slog rot i människan, och redan i andra generationen kommer avundsjuka och mord in. *Den andliga döden gick nämligen i arv.* Bibeln berättar vidare om att “När Gud skapade människor, gjorde han dem lika Gud... När Adam var 130 år gammal, födde han en son som var honom lik, hans avbild...”²⁴. Varje barn som fötts efter syndafallet har kommit in i världen utan andligt liv, och utan Gud har människan varit lätt för djävulen att fresta och påverka. Paulus skrev till de kristna församlingarna att “Ni var döda genom era överträdelser och synder den gång ni levde i dem på denna tidens och världens vis och lät er ledas av fursten över luftens rike, över den andemakt som nu är verksam i olydnadens människor”²⁵. Efter syndafloeden fällde Gud omdömet att “människans hjärtas uppsåt är ont allt från ungdomen”²⁶. Denna tendens hos människan att ständigt välja sig själv och det onda framför Gud, medmänniskor och det goda kallas *köttet* i Bibeln, ty det är lika mycket en del av oss som vår egen kropp.

Vad betyder då detta?

Det onda kom alltså in i världen genom ett missbruk av den fria viljan. Gud skapade människan för att hon skulle älska honom, men om hon aldrig skulle ställas inför ett val mellan Gud och sig själv, skulle det inte röra sig om någon kärlek.

Författaren C. S. Lewis framkastade tanken att Gud faktiskt kunde förhindra syndafallet genom ett mirakel (den förbjudna frukten kanske skulle ha försvunnit precis när Evas hand skulle gripa den), men i så fall skulle han ha varit tvungen att släta över varje felsteg människorna begick, och då skulle vi egentligen inte ha någon fri vilja, eftersom vi inte skulle få utöva den. Skulle han någon gång sluta hindra människorna från att synda, skulle det gå som det har beskrivits under rubriken Historia, att Eva åter frukten, och vi skulle få dagens värld.²⁷

Mot detta kan man invända att man inte blir en tjuv av att stjäla; stjal man, bevisar man bara öppet det faktum som existerade innan, i tjuvens hjärta. Eva hade redan gjort uppror mot Gud i sitt hjärta när hon sträckte sig efter frukten. Som Jesus sade: “Ni har hört att det blev sagt: ‘Du skall inte bryta ett äktenskap.’ Men jag säger er: den som ser på en kvinna med åtrå har redan i sitt hjärta brutit hennes äktenskap.”²⁸

Syndafallet medger alltså att det står helt fel till med världen idag. Trots att den skapades god, har tänkande varelsers fria val ödelagt den. Därför är syndafallsberättelsen helt nödvändig för att förstå Guds roll i verkligheten och resten av Bibeln. De liberalteologer som vill ta bort den ‘barnsliga’ berättelsen för att göra kristendomen mer lättsmält för dagens kritiskt tänkande människor rycker egentligen undan hela grunden för tron, och gör kristendomen likadan som de andra religionerna. Om Gud planerade dagens värld från början, klingar hans tal om godhet falskt.

²⁴ Första Mosebok 5:1, 3

²⁵ Efesierbrevet 2:1-2

²⁶ Första Mosebok 8:21

²⁷ C. S. Lewis, *The Problem Of Pain*, sid 56

²⁸ Matteus evangelium 5:27-28

Den stora planen

Om vi skulle köpa ett par skor, använda dem ett tag, och sedan finna att de slitits ut, skulle vi helt utan samvetsbetänkligheter slänga dem och köpa ett par nya (eller helst göra det i omvänd ordning). Vi värderar ju vårt personliga välbefinnande mycket högre än ett par skors. På samma sätt skulle det för Gud mest logiska efter syndafallet vara att utplåna människosläktet och skapa en ny ras.

Men kärleken är inte logisk; *“den söker inte sitt eget”*²⁹. Gång på gång förklarar Gud genom Bibeln sin kärlek till oss: *“Ja, med evig kärlek har jag älskat dig”*³⁰. *“Ty så älskade Gud världen, att han gav den sin ende son, för att de som tror på honom inte skall gå under utan ha evigt liv”*³¹. På grund av sin kärlek hade han en plan redo innan han skapade världen, för redan före skapelsen visste han att människorna skulle vända sig bort från honom. Det första vi får höra av planen finns i den dom som Gud uttalar över djävulen efter syndafallet: *“Och jag skall sätta fiendskap mellan dig och kvinnan och mellan din säd och hennes säd. Denna skall trampa sönder ditt huvud, och du skall stinga den i hälen”*³². Jesus, som skulle födas av en kvinna, skulle bryta djävulens makt och föra människan tillbaka till Gud, men själv bli stungen.

Men först skulle Gud få oss att förstå att vi i vårt nuvarande tillstånd inte håller måttet; att vi behöver honom. Han valde ut ett folk, judarna, och gav *lagen* till dem. Det är en samling budord som visar vad det innebär att handla gott, snarare än ont. Allt är dock inte slut i och med lagen, eftersom den fallna människan inte är *kapabel* att leva efter den.

*“Vad är då lagen? Jo, den blev tillagd för överträdelsernas skull och var avsedd att gälla tills avkomlingen (säden) framträdde, han som hade fått löftet.”*³³ *“Men det är sant, att det var lagen som förde mig till insikt om synden. Jag skulle aldrig ha vetat vad begärelsen var, om inte lagen hade sagt: ‘Du skall icke begära.’”*³⁴ Detta opponerar nämligen vår egoism (köttet) sig mot, ty den vill ständigt begära för att få mer och mer.

Sedan kom alltså Jesus, kvinnans säd, som planens höjdpunkt, runt vilken hela tideräkningen kretsar. Gud själv steg ner i den politiska krutdurk som Israel alltid har utgjort för att visa hur vi människor ska leva: ett liv intimt sammanlänkat med Gud. Jesus sade: *“Jag är vinstocken, ni är grenarna. Om någon är kvar i mig och jag i honom, bär han rik frukt; utan mig kan ni ingenting göra.”*³⁵ Redan i Gamla Testamentet sade Gud: *“Jag skall låta min Ande komma i ert bröst och göra så, att ni vandrar efter mina stadgar och håller mina lagar och gör efter dem.”*³⁶ Denna gemenskap är Guds mål, och det sätt han handlar på syftar till att föra människor in i denna relation. Mer om detta i kapitlet om “Soul-Building Defense”.

“Stig upp, ta din bädd och gå.” (Joh 5:8)

²⁹ Första Korinthierbrevet 13:5

³⁰ Jeremia 31:3

³¹ Johannes evangelium 3:16

³² Första Mosebok 3:15

³³ Galaterbrevet 3:19

³⁴ Romarbrevet 7:7

³⁵ Johannes evangelium 15:5

³⁶ Hesekiel 36:26

Som vi redan har hört, är det ju synden som står mellan oss och Gud, och hindrar det här gemenskapen från att bli verklighet. Jesus kom för att råda bot på det problemet genom att själv betala priset för det vi gjort fel,³⁷ att själv avtjäna det dödsstraff vi förtjänat. *“Ja, han var sargad för våra överträdelser och slagen för våra missgärningars skull. Straffet var lagt på honom, för att vi skulle få frid, och genom hans sår blir vi helade”*³⁸ *“Alltså blir det ingen fällande dom för den som är förenad med Jesus Kristus”*³⁹ Genom tron blir man ett med Jesus, så att man först dör bort från sitt gamla, egocentrerade liv, för att sedan uppstå med honom till ett evigt liv, tillsammans med honom, som börjar här på jorden, så fort man blir frälst.

*“Då nu barnen är av kött och blod, måste han på samma sätt bli människa, för att han genom sin död skulle göra dödens herre, djävulen, maktlös, och befria alla dem som genom sin fruktan för döden varit slavar i hela sitt liv. Det är ju inte änglar han tar sig an. Nej, Abrahams ättlingar tar han sig an, och därför måste han i allt bli lik sina bröder för att bli en barmhärtig och trogen överstepräst inför Gud och kunna sona folkets synder. Eftersom han själv har provats och lidit, kan han hjälpa dem som provas.”*⁴⁰

*“När vi nu har en mäktig överstepräst som har stigit upp genom himlarna, Jesus, Guds son, låt oss då hålla fast vid vår bekännelse. Vi har inte en överstepräst som är oförmögen att känna med oss i våra svagheter, utan en som provats på alla sätt och varit som vi men utan synd.”*⁴¹ Jesus kallas Människosonen, inte bara Guds son, vilket betonar att han på alla sätt delat vår lott. Han levde ett liv helt under människans villkor: han föddes⁴², lydde⁴³, var hungrig⁴⁴ och törstig⁴⁵, var utfattig och blev ändå rånad på det lilla han hade,⁴⁶ blev missförstådd⁴⁷, förrädd⁴⁸, sviken av sina närmaste⁴⁹, förtalad⁵⁰, oskyldigt dömd⁵¹, hänad och misshandlad⁵² och torterad till döds⁵³. Han blev arg över orättvisor⁵⁴ och sörjde när han såg lidande: *“När Jesus såg hur hon grät och hur judarna som hade följt med henne också grät, blev han upprörd och skakad i sitt innersta... Jesus föll i grät.”*⁵⁵ Särskilt Lukas evangelium lyfter fram denna sida hos Jesus. Som författaren Stefan Gustavsson uttryckte det: *“Men korset visar framför allt Guds utgivande kärlek. När Bibeln talar om att Gud älskar världen handlar det inte om att hans (sic) sitter i sin himmel och hyser varma känslor för oss. Det handlar om att han utger sig själv för oss och kommer till oss i vår nöd. Här ligger det unika i evangeliet. Ingen annan Gud har sår!”*⁵⁶

Straffet var lagt på honom, för att vi skulle få frid, och genom hans sår blir vi helade. (Jes 53:5)

³⁷ Läs gärna den gripande profetian om Jesu lidande i Jesaja 52:13-53:12

³⁸ Jesaja 53:5

³⁹ Romarbrevet 8:1, Hedegårds översättning

⁴⁰ Hebréerbrevet 2:14-18

⁴¹ Hebréerbrevet 4:14-15

⁴² Lukas evangelium 2:7

⁴³ Lukas evangelium 2:51

⁴⁴ Lukas evangelium 4:2

⁴⁵ Johannes evangelium 19:28

⁴⁶ Johannes evangelium 19:23

⁴⁷ Johannes evangelium 7:35

⁴⁸ Lukas evangelium 22:48

⁴⁹ Markus evangelium 14:50

⁵⁰ Matteus evangelium 26:59-61

⁵¹ Lukas evangelium 23:14-15, 25

⁵² Lukas evangelium 22:63

⁵³ Markus evangelium 14:24, 37

⁵⁴ Johannes evangelium 2:15-17

⁵⁵ Johannes evangelium 11:33, 35

⁵⁶ Kristen på goda grunder, Stefan Gustavsson, sid 139

Dock kommer lidandet inte pågå i evighet. Något som det talades mycket om förr, men som idag har tonats ner, är tidens slut och Guds dom. Många tycker att det är obehagligt med en sådan tanke, men, som Stefan Gustavsson säger, om Gud inte skulle döma världen, skulle det innebära att han med en axelryckning accepterar det onda. Då skulle vi vara mer moraliska än Gud, för vi reagerar ju i alla fall mot ondskan!⁵⁷ Domen innebär att Gud kommer att straffa det onda och dem som gör det onda genom att för evigt skilja dem från sig, medan han tar emot dem som tillhör honom i himlen. Där ska lidandet vara slut för gott.

*“Se, Guds tält står bland människorna, och han skall bo ibland dem, och de skall vara hans folk, och Gud själv skall vara hos dem, och han skall torka alla tårar från deras ögon. Döden skall inte finnas mer, och ingen sorg och ingen klagan och ingen smärta skall finnas mer. Ty det som en gång var, är borta.”*⁵⁸

Det var detta hopp som bar de första kristna när de utstod hän, förföljelser och tortyr för att få sprida budskapet om Jesus. *“Ännu i detta ögonblick går vi hungriga och törstiga, vi är klädda i trasor, vi blir överfallna med hugg och slag, vi vandrar omkring utan eget hem, och vi arbetar hårt med våra egna händer.”*⁵⁹ Trots denna situation sade Paulus: *“Jag menar att våra lidanden i denna tid ingenting betyder mot den härlighet som skall uppenbaras och bli vår.”*⁶⁰ *“Salig den som får vara med om måltiden i Guds rike.”*^{61,62}

“Och jag såg den heliga staden, det nya Jerusalem, komma ner ur himlen, från Gud, redo som en brud som är smyckad för sin man.” (Upp 21:2)

⁵⁷ Kristen på goda grunder, Stefan Gustavsson, sid 140

⁵⁸ Uppenbarelseboken 21:3-4

⁵⁹ Första Korinthierbrevet 4:11-12

⁶⁰ Romarbrevet 8:18

⁶¹ Lukas evangelium 14:15

⁶² Läs gärna skildringen av den yttersta domen och himlen i Uppenbarelseboken 20:11-22:5

Vad innebär Soul-Building Defense?

Satan, Guds rival - eller?

Som har sagts under "Free-Will Defense" är Satan det ondas ursprung. Det var han som satte igång hela den händelsekedja som har lett till den ondska vi ser i världen idag. Men ibland, när man hör kristna ställas inför frågan om varför det finns lidande, skyller de allt på djävulen, precis som om Gud och djävulen var jämnstarka kämpar om herraväldet över världen (detta synsätt kallas dualism). Det är ett ytligt och otillräckligt svar, och är inte det Bibeln lägger fram.

Genom att kalla den ena makten god och den andra ond, hänvisar man till en lag som står över båda; den goda är i enlighet med lagen, medan den onda bryter den. Den som stiftat denna lag är då den egentliga Guden, som står över de båda, som C. S. Lewis visar i sin genialiska bok *Kan man vara kristen?*⁶³ Det onda är nämligen inte ett ting i sig själv, utan en förvriden godhet, en parasit. En karriärsviker inte sina kompanjoner för att det är en ond sak i sig, utan för att han får makt eller pengar för det; en god sak, som han söker på fel sätt. En god man kan däremot skicka pengar, som han egentligen skulle ha köpt mat för, till ett barnhem i Rumänien, och bara äta två mål mat om dagen. Många människor gör det goda för dess egen skull varje dag, men ingen gör det onda för dess egen skull, utan bara för att få ut något gott av det. För att vara ond måste ju den onda makten ha existens, vilja och intelligens, vilka också i sig själva är goda ting.

I Jobs bok får vi en unik inblick i hur "kampen" mellan Gud och Satan äger rum (kom ihåg att Satan betyder åklagare på hebreiska):

"Men nu hände det sig en dag att Guds söner (änglarna) kom och trädde fram inför Herren, och Åklagaren kom också med bland dem. Då frågade Herren Åklagaren: 'Varifrån kommer du?' Åklagaren svarade Herren och sade: 'Från en vandring utöver jorden och från en färd omkring på den.'

Då sade Herren till Åklagaren:

'Har du gett akt på min tjänare Job? Ty på jorden finns inte hans like i oförvitlighet och redlighet, ingen som så fruktar⁶⁴ Gud och undviker det onda.'

Åklagaren svarade Herren och sade:

'Är det då för ingenting som Job fruktar Gud? Du har ju på allt sätt beskyddat honom och hans hus och allt vad han äger, du har välsignat hans händers verk, och hans boskapshjordar har utbredd sig i landet. Men räck ut din hand och rör vid allt detta som han äger. Förvisso skall han då mitt i ansiktet tala kränkande ord mot dig.'

Herren sade till Åklagaren:

'Näväl, allt vad han äger må vara givet i din hand, endast mot honom själv må du inte rätta ut din hand.' Så gick Åklagaren bort från Herrens ansikte.⁶⁵

Ray Stedman berättar att det inte alls rör sig om någon kamp, om ena sidan måste få den andra sidans tillåtelse innan den kan anfalla: "Kan du föreställa dig en tysk befälhavare under andra världskriget som går fram

"Gå din väg, Satan." (Matt 4:10)

⁶³ C. S. Lewis, *Mere Christianity*, sidorna 44-47

⁶⁴ Att frukta Gud innebär att ha respekt för honom och se upp till honom enligt Strong's Lexicon i datorprogrammet Online Bible v7.04, © Timnathserah 1998.

⁶⁵ Job 1:8-12

till general Patton, gör honnör och säger: 'Herr general, vi skulle vilja få lov att bomba dina soldater, förstöra dina stridsvagnar och sabotera alla dina planer!'⁶⁶

Stedman drar här en parallell med vad aposteln Petrus skrev: "Var nyktra och vaksamma. Er fiende djävulen går omkring som ett rytande lejon och söker efter någon att sluka."⁶⁷ Han hade länge letat efter ett sätt att förstöra för Job, men Gud hade på alla sätt beskyddat honom. Men nu ger Gud Satan klarsignal, även om han sätter en gräns för vad han får ställa till med. Inte bara Satans, utan också Guds vilja är tydligen inblandad i lidandet; inget sker utan att Gud har kontrollen. Men varför tillåter Gud något sådant? Läs noga vidare, och dra inga slutsatser förrän du läst färdigt.

Framgång är syndarens opium

Sedan syndafallet har vi människor en tendens att välja oss själva framför Gud och våra medmänniskor. Det här gäller särskilt när allt går väl för oss och vi har rikedom och hälsa. Så länge man har ett arbete att koncentrera sig på under dagarna och TV-serier att drömma sig bort framför på kvällarna, finns det inte mycket plats i huvudet för att tänka på Gud. Som Jesus sade: "Det är lättare för en kamel att komma in genom ett nålsöga än för en rik man att komma in i Guds rike. När lärjungarna hörde detta, blev de mycket förskräckta och sade: 'Vem kan då bli frälst?' Jesus såg på dem och sade: 'För människor är detta omöjligt, men för Gud är allting möjligt.'⁶⁸ Orsaken till lärjungarnas förskräckelse är att judarna i allmänhet såg rikedom som ett tecken på Guds gillande, medan fattigdom innebar Guds förbannelse.

Den som är rik och välmående blir lätt stolt. Han tycker att han är duktig som har fått ihop så mycket pengar, och ser ner på det vanliga folket. Han är ju förmer än de, tycker han. Det här högmodet blir gärna också moraliskt eller religiöst, som hos fariséerna. De jämförde sig med det vanliga folket och tyckte att de var jätteduktiga på att leva rent. Egentligen behövde de inte Gud, för den Gud de tillbad var en fantasikonstruktion, en gammaldags tomt som gav saker till de skötsamma, medan de olydiga fick vara utan. Sina pengar såg de som bevis på att Gud gillade deras uppförande. Vi människor vill nämligen helst kunna skryta med något. Fariséerna gav mer pengar till templet än vad lagen krävde, så att de sedan skulle kunna visa upp det inför Gud och människor. Jesu erbjudande om nåd, däremot, beror inte på någonting vi kan göra. Vill vi ta emot det, har vi bara att underordna oss och erkänna att vi inte är goda nog att frälsa oss själva. Det är detta i korset som väcker anstöt hos människor.

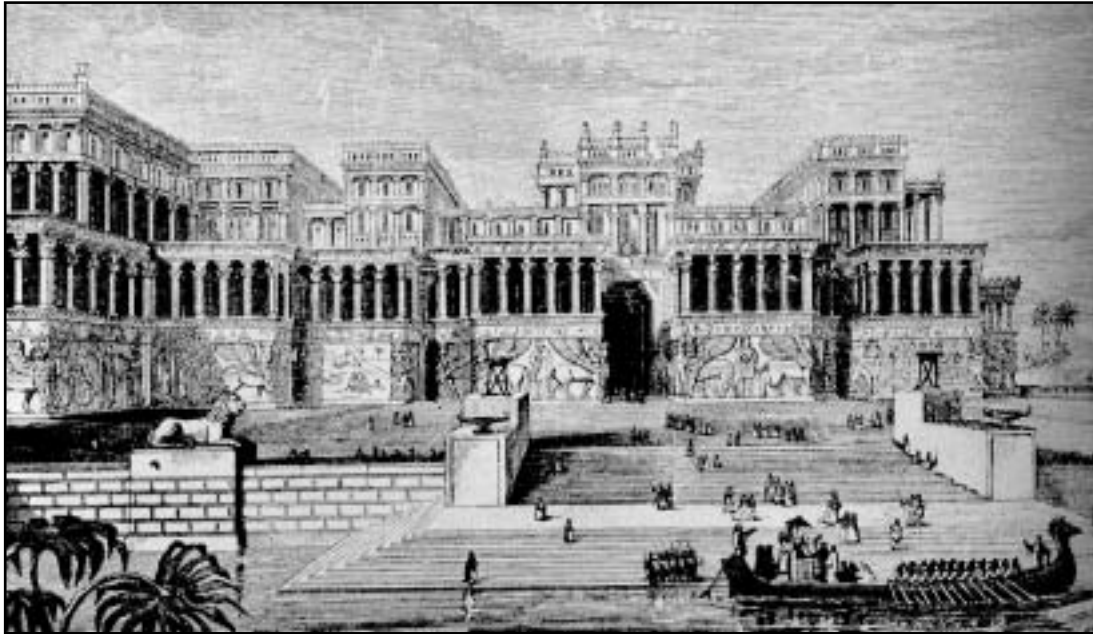
Däremot är mycket få horor nöjda med sin situation i livet. På grund av att de, till skillnad från de moraliska, lätt inser att de är syndare, har de också lättare att svälja sin stolthet och tro på Jesus, utan att prestera sig in i Guds rike. Därför umgicks Jesus mycket mer med människorna på samhällets botten, eftersom de var redo att ta emot honom. De självgoda fariséerna skulle ju förlora allt de höll kärt på att erkänna honom som Herre: stoltheten över sina goda gärningar. Jesus fördömde dem därför skarpt: "Sannerligen, tullindrivare och horor skall komma före er till Guds rike."⁶⁹

⁶⁶ Ray Stedman, Behind Suffering, sid 16

⁶⁷ Första Petrusbrevet 5:8

⁶⁸ Matteus evangelium 19:24-26, Hedegårds översättning

⁶⁹ Matteus evangelium 21:31

Babel, rikenas krona, kaldéernas ära och stolthet... (Jes 14:19)

Guds lösning

Guds mål är dock inte att ge oss ett så enkelt liv som möjligt: att ge oss hälsa, rikedom och framgång. *“Det är hans vilja, att alla människor skall bli frälsta och lära känna sanningen.”*⁷⁰ När då saker som är goda i sig själva men som hindrar oss från att vända oss till Gud står i vägen, kan han ta bort dem, vilket rycker undan den illusion vi lätt får i vår ombonade tillvaro: att vi själva kontrollerar våra liv. Då Gud vet att vi inte kan bli varaktigt lyckliga utanför honom, låter han något hända med oss, så att vi inte invaggas i en falsk säkerhet. Här ser vi orsaken till varför Gud förbannade sin en gång perfekta skapelse: om bekvämligheten leder oss bort från Gud, är den ett ont. Bibeln har många exempel på det här, och här är ett:

En man som hette Nebukadnessar var kung i Babylon cirka 570 år före Kristus. Han hade erövrat många grannfolk, och var mycket mäktig. Dock gratulerade han sig själv till detta: *“Se, detta är det stora Babel, som jag har byggt upp till ett kungasäte genom min väldiga makt, min härlighet till ära!”*⁷¹ Genast förklarade Gud att han skulle bli sinnessjuk och leva i vildmarken i sju år, varpå han skulle få tillbaka sin kungatitel. När han så blivit normal igen, blev det andra tongångar: *“Men när tiden hade gått, lyfte jag Nebukadnessar, mina ögon upp till himmelen och fick åter mitt förstånd. Då lovade jag den Högste... ty alla hans gärningar är sanning, och alla hans vägar är rätta, och dem som vandrar i högmod kan han ödmjuka.”*⁷²

En ofta citerad mening som C. S. Lewis skrev: *“Gud viskar till oss i våra njutningar, talar i vårt samvete, men ropar i vårt lidande: det är hans megafon för att väcka en dövd värld.”*⁷³ Han fortsätter: *“Detta kallar jag en gudomlig ödmjukhet, eftersom det är gement att stryka flagg för Gud när skeppet sjunker under oss; det är gement att komma till honom som en sista utväg, att ge honom ‘det vi har’ när det inte längre är värt att ha kvar. Om Gud vore stolt, skulle han knappast ta emot oss på sådana villkor; men han är inte stolt, han böjer sig ner för att segra. Han tar emot oss, trots att vi har visat att vi föredrar allt annat framför honom, och kommer till honom eftersom det nu inte finns ‘något bättre’ att få.”*⁷⁴ Bibeln bekräftar: *“Genom lidandet vill han rädda den lidande, och genom betrycket vill han öppna hans öra.”*⁷⁵

⁷⁰ Första Timotheosbrevet 2:4

⁷¹ Daniel 4:27

⁷² Daniel 4:31, 34

⁷³ C. S. Lewis, The Problem Of Pain, sid 74

⁷⁴ C. S. Lewis, The Problem Of Pain, sid 77-78

⁷⁵ Job 36:15

En evig kärlek

Dock gör Gud inte det här lättvindigt. Jesus berättade en liknelse för att illustrera Guds totala omsorg: *“Säljs inte två sparvar för en kopparslant? Men ingen av dem faller till marken, utan att er fader medger det. Och på er är till och med hårstråna räknade. Var alltså inte rädda: ni är mer värda än aldrig så många sparvar.”*⁷⁶ Gud talade till judarna, som hade vänt sig från honom, genom profeten Hosea:

“Borde de då inte få vända tillbaka till Egyptens land eller få Assur till sin kung, eftersom de inte vill omvända sig? Ja, svärdet skall rasa i deras städer och förstöra deras bommar och frossa omkring sig för deras onda planers skull. Ty mitt folks håg står till avfall från mig, och hur mycket man än kallar dem till den som är därovan, så höjer sig ändå ingen.

*Men hur skall jag kunna prisge dig, Efraim⁷⁷, och låta dig fara, Israel?... Mitt hjärta vänder sig i mig, all min barmhärtighet vaknar.”*⁷⁸

Kärlek är inte bara en av Guds egenskaper, utan hela hans väsen: *“Gud är kärlek.”*⁷⁹ Trots att det tar honom emot, så tvingar han sig att göra det ändå, eftersom människan bara då blir av med de saker som förblindar henne, så att hon ser livet från ett högre perspektiv och får chansen att välja Gud. *“Ty Herren förkastar inte för evig tid, utan om han har bedrivit, så förbarmar han sig igen, efter sin stora nåd. Ty han plågar inte av villigt hjärta människors barn och vållar dem bedrövelse.”*⁸⁰

Men Gud är ändå bestämd. Han vill göra det som är bäst för oss, och inte det som är behagligast. I lidande föds mängder av böner, också från dem som annars aldrig ägnar Gud en tanke. Tyvärr är kontentan av dem oftast *“Gud, ta bort smärtan!”* Men Gud vill åt cancern i människans hjärta: synden. Vid en operation är ju inte målet noll smärta, utan en frisk patient. Med en sådan bön vill man använda Gud som ett redskap, som anden i lampan, för att bli av med plågan och fortsätta ett egocentrerat liv. Genom Elihu, en av hans profeter, förklarar Gud: *“Väl klagas man, när våldsgärningarna är många, man ropar om hjälp mot de övermäktigas arm, men ingen frågar: “Var är Gud, min skapare, han som låter lovsånger ljuda mitt i natten, han som ger oss insikt framför markens djur och vishet framför himmelens fåglar?” Därför är det man får ropa utan svar om skydd mot de ondas övermod. Se, på fåfängliga böner hör inte Gud, den Allsmäktige lyssnar inte på sådant.”*⁸¹

Gud vill att vi ska söka honom för den han är, och inte för vad han kan göra för oss. I en sann vänskap håller man ju inte reda på vem som har gjort mest för den andre; man ger saker till sin vän för att man tycker om honom, och inte för att få något igen. Gud vill få oss in i denna avslappnade relation med honom, där vi inte försöker prestera fram hans gillande, utan bara vilar i vänskapen. Ray Stedman belyser att vår egoism är orsaken till att Gud kan kännas långt borta eller ointresserad.⁸²

⁷⁶ Matteus evangelium 10:29-31, se fotnot i Bibeln

⁷⁷ Namn på en av Israels stammar (se exempelvis 4 Mos 1:10).

⁷⁸ Hosea 11:6-8

⁷⁹ Första Johannesbrevet 5:16

⁸⁰ Klagovisorna 3:31-33

⁸¹ Job 35:9-13

⁸² Ray Stedman, Behind Suffering, sid 146-147

Lärdomar från Jobs bok

Låt oss återvända till Job, som Satan fick tillåtelse att pröva. Strax efter det att Gud och Satan hade talat, kom rövare och stal alla hans rikedomar, och en storm dödade hans tio barn. Sedan gav Gud Satan tillåtelse att angripa honom direkt (men ändå skona hans liv), och han fick plågsamma bölder över hela kroppen. Dessutom trakasserade hans hustru honom, och tre av hans vänner anklagade honom för att ha begått någon hemsk synd, och under detta tryck börjar han deppa ihop.

Han visste ju att han hade skött sig, alltid rätt sig själv och ständigt hjälpt andra. Han gav allmosor till de fattiga, änkor och föräldralösa,⁸³ hjälpte de handikappade⁸⁴ och utlänningarna⁸⁵, var trogen mot sin hustru,⁸⁶ offrade⁸⁷ och bad ofta till Gud⁸⁸ uppmuntrade sina medmänniskor,⁸⁹ var inte girig⁹⁰ eller skadeglad⁹¹. Vad fattades då?

Job var nämligen lite av en farisé. Han var stolt över sina gärningar, både inför människor och inför Gud. Där han satt i spillrorna av sina gamla ägor, drömde han sig tillbaka till den tid då han var populär och alla ville ha hans råd. Då kunde han hjälpa andra, istället för att nu själv bli hjälpt.⁹² Gentemot Gud, menade han, var han skuldfri. *“Vid min rättfärdighet håller jag fast och släpper den inte”*⁹³, sade han, och menade att *“Gud har gjort mig orätt”*⁹⁴. Det här lasset av lidande skulle egentligen ha hamnat på hans granne! Han ville visa Gud att han har skött sig, att det hade skett ett misstag. *“Om jag bara visste hur jag skulle finna honom, hur jag kunde komma dit där han bor! Jag skulle då lägga fram för honom min sak och fylla min mun med bevis. Jag ville väl höra vad han kunde svara mig och erfara vad han skulle säga till mig. Inte med övermakt fick han bekämpa mig, nej, han borde endast lyssna till mig. Då skulle hans motpart stå här som en redlig man, ja, då skulle jag för alltid komma undan min domare.”*⁹⁵

“Oxama...åsninnorna...småboskapen...kamelema...dina söner och döttrar...de förgicks.” (Job 1)

Det här lasset av lidande skulle egentligen ha hamnat på hans granne! Han ville visa Gud att han har skött sig, att det hade skett ett misstag. *“Om jag bara visste hur jag skulle finna honom, hur jag kunde komma dit där han bor! Jag skulle då lägga fram för honom min sak och fylla min mun med bevis. Jag ville väl höra vad han kunde svara mig och erfara vad han skulle säga till mig. Inte med övermakt fick han bekämpa mig, nej, han borde endast lyssna till mig. Då skulle hans motpart stå här som en redlig man, ja, då skulle jag för alltid komma undan min domare.”*⁹⁵

⁸³ Job 31:16-17

⁸⁴ Job 29:15

⁸⁵ Job 29:16

⁸⁶ Job 31:1

⁸⁷ Job 1:5

⁸⁸ Job 10:2, 13:3, 16:20, 30:20, och Ray Stedman, Behind Suffering, sid 192

⁸⁹ Job 4:3-4

⁹⁰ Job 31:24-25

⁹¹ Job 31:29-30

⁹² Job 29:1-30:14

⁹³ Job 27:6

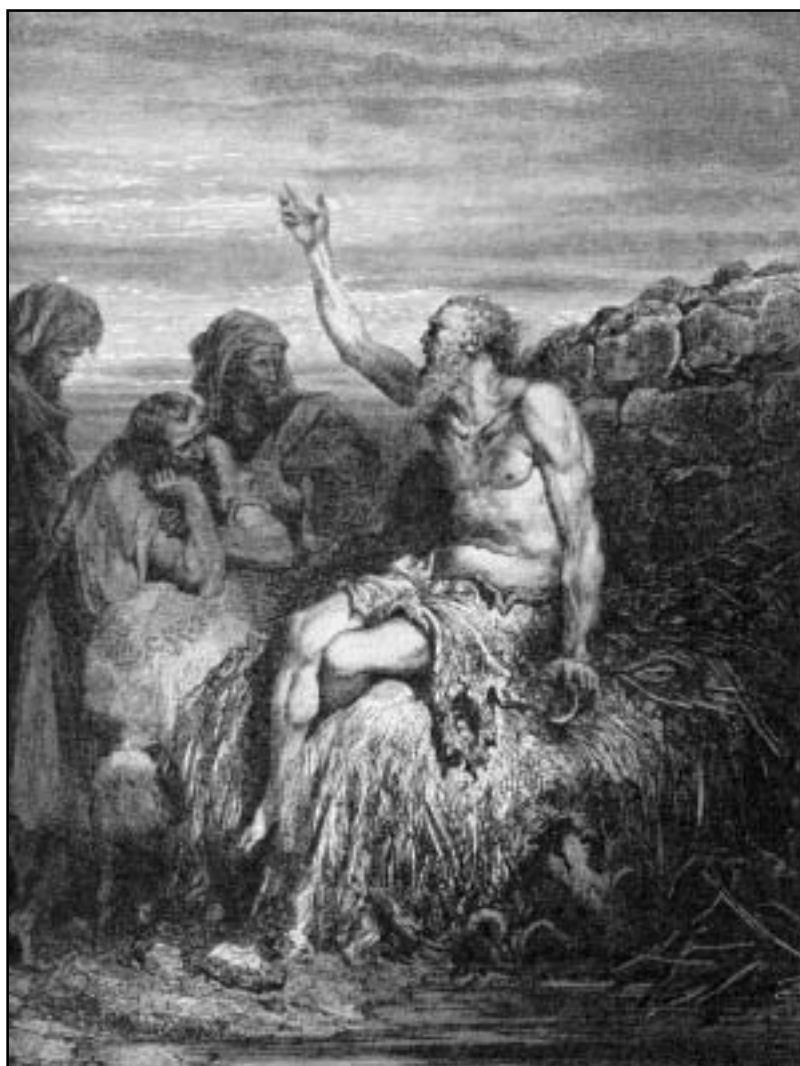
⁹⁴ Job 19:6

⁹⁵ Job 23:3-7

Efter en tid kommer ett våldsamt åskväder, och ur detta talar Gud till Job: *“Vill du tvista med den Allsmäktige, du mästrare? Svara då, du som klagar på Gud! Job svarade Herren och sade: Nej, därtill är jag för ringa, vad skulle jag svara dig? Jag måste lägga handen på munnen.”*⁹⁶ *“Vem var då jag som i oförstånd gav vishet namn av mörker? Jag talade ju om vad jag inte begrep... Därför tar jag det tillbaka och ångrar mig i stoft och aska.”*⁹⁷

Nu har Job en helt annan attityd. Han är ödmjuk och vågar erkänna att han har fel. Strax försonas han med sin hustru och sina vänner, och blir åter en rik man.

Det finns dock ytterligare en viktig anledning till lidande som framkommer ur Jobs bok. I början⁹⁸ påstod ju Satan att Job bara fruktade Gud på grund av vad han själv fick ut av det: rikedom, hälsa och lycka. Så snart detta togs bort, skulle han förbanna Gud istället. Men Jobs lidande bevisade att så inte var fallet. Än idag finns många ateister som menar att de kristna älskar Gud av egoistiska skäl, på grund av de lyckokänslor han ger dem, och det är ett skäl till varför lidande drabbar även hängivna kristna. Om man talar med någon som går igenom en svår period, verkar talet om Jesus mest tomma ord, om man själv inte har lidit. Men hårt prövade kristna bevisar att Jesus håller i vått och torrt.

“Hur länge skall ni bedröva min själ och krossa sönder mig med era ord?” (Job 19:1)

⁹⁶ Job 39:35-37

⁹⁷ Job 42:3, 6

⁹⁸ Job 1:9

Lidandets frukter

Vad lidande framför allt ger är ett *perspektiv* på livet. Man märker att man inte är så värst stark i sig själv, vilket leder till ödmjukhet. Det som tidigare verkade så viktigt, som karriärmöjligheter, bleknar bort, och man blir mer tacksam för det man får ha. C. S. Lewis liknade i filmen *Shadowlands* lidandet vid Guds mejsel, med vilken han slipar vår karaktär och gör oss till bättre människor. Bibeln kallar ju Gud för en far (fadersgestalten hade en mycket större auktoritet när Bibeln skrevs). När en far ska uppfostra sin son, låter han honom inte få allt han pekar på, ty då kommer han att bli en bortskämd slyngel som får problem senare i livet. Om han älskar sin son, bryr han sig om när han får ovanor eller dåligt sällskap, och då hindrar han sonen från att göra som han vill. Detta gör han inte för att vara elak (vilket sonen säkert upplever det som), utan för att han vill att sonen ska bli en ansvarskännande person och slippa obehag senare i livet. Bibeln säger: *“Det är för att fostras som ni får lida. Gud behandlar er som söner. Var finns den son som inte tuktas av sin far?...För stunden tycks väl varje tuktan vara mera till sorg än till glädje, men för dem som har fostrats genom den är frukten till slut frid och rättfärdighet.”*⁹⁹ *“Och inte nog med det: vi jublar också över våra lidanden, eftersom vi vet, att lidandet fostrar oss till uthållighet och uthålligheten åstadkommer ett prövat sinne och det prövade sinnet verkar hopp.”*¹⁰⁰

*“När nu Kristus har lidit med sin kropp, skall också ni väpna er med hans sätt att tänka. Ty den som lider med sin kropp har slutat att synda, så att han resten av tiden här i sin kropp inte lever efter sina mänskliga begär utan efter Guds vilja.”*¹⁰¹ Lidande leder ofta till medlidande. *“Den ler åt ärr, som aldrig känt ett sår.”* Men när man väl har varit där själv, eller sett någon som står en nära lida, kan det leda till att man tänker mer på andra. Som C. S. Lewis sade: *“Det som är gott i varje smärtsam upplevelse är, för den lidande, hans underkastelse för Guds vilja, och, för åhörarna, det medlidande som väcks och de goda gärningar som det leder till.”*¹⁰²

Men det här sker inte med nödvändighet. Denna Guds mejsel kan nämligen slå fel, eftersom vi har en fri vilja. Som det kristna ordspråket lyder, *“Difficulties make us better or bitter - the choice is ours.”*¹⁰³ Bibeln berättar om en framtida straffdom som Gud kommer att slå jorden med, en vision som känns kusligt aktuell i våra dagar, när ozonlagret fräts sönder och växthuseffekten står för dörren: *“Och solen fick rätt att sveda människorna med eld, och de sveddes i stark hetta, och de hädade Gud som hade makt över dessa plågor och ville inte omvända sig och ge honom sin hyllning.”*¹⁰⁴ Här ser vi ett exempel bland många i Bibeln på att egoistiska människor kan bli ännu okänsligare av det lidande Gud låter drabba dem. Men då detta ofta är enda chansen till förändring, sväljer Gud och greppar lidandets skalpell för att göra det som måste göras.

Därför kan ni jubla, även om ni just nu en kort tid skulle få utstå prövningar av olika slag, för att det som är äkta i er tro - och detta är långt dyrbarare än det förgängliga guld, som dock måste prövas i eld - skall ge pris, härlighet och ära när Jesus Kristus uppenbaras. (1 Pet 1:6-7)

⁹⁹ Hebréerbrevet 12:7, 11

¹⁰⁰ Romarbrevet 5:3-4, Hedegårds översättning

¹⁰¹ Första Petrusbrevet 4:1-2

¹⁰² C. S. Lewis, *The Problem Of Pain*, sid 88

¹⁰³ Källa: Ima Viney

¹⁰⁴ Uppenbarelseboken 16:8-9

Guds vägar äro outgrundliga

“Vilket djup av rikedom, vishet och kunskap hos Gud! Aldrig kan någon utforska hans beslut eller spåra hans vägar. Vem kan känna Herrens tankar, vem kan vara hans rådgivare?”¹⁰⁵ “Se, mina tankar är inte era tankar, och era vägar är inte mina vägar, säger Herren. Nej, så mycket som himmelen är högre än jorden, så mycket är också mina vägar högre än era vägar, och mina tankar högre än era tankar.”¹⁰⁶

Något Bibeln ofta berättar om är hur vis och allvetande Gud är. Han finns utanför tidens flöde, i evigheten, och kan se hela världshistorien samtidigt. Samtidigt vet vi ju hur begränsad vår synvinkel kan vara ibland - Gud har alltså ett bredare perspektiv än vad vi har. Alltså, säger C. S. Lewis, kallar Gud vissa saker goda, som vi snarare anser onda, och tvärtom. Däremot skiljer sig inte vår och Guds synvinkel helt åt; i så fall vore det meningslöst att kalla Gud god.¹⁰⁷

“När den väsentliga skillnaden mellan Guds etik och din egen etik blir uppenbar för dig, kommer du faktiskt inte tvivla på att den förändring han begär av dig är i den riktning du redan kallar ‘bättre’. Guds ‘godhet’ skiljer sig från vår, men den är inte totalt annorlunda: den skiljer sig inte från vår som vitt skiljer sig från svart, utan som en perfekt cirkel från ett barns första försök att rita ett hjul.”¹⁰⁸

Gud kan nämligen vända det onda till något gott, inte bara för den drabbade, vilket vi redan har sett, utan även för andra människor, vilket Stefan Gustavsson tar upp. Paulus försäkrar att *“Vi vet, att allt samverkar till det bästa för dem som älskar Gud”¹⁰⁹*. I Gamla Testamentet berättas det om hur Josefs bröder var avundsjuka på honom och sålde honom som slav till Egypten. Där gav dock Gud honom förmåga att förutsäga framtiden genom människors drömmar, och han blev en hög ämbetsman. Genom hans vishet hade Egypten mat när resten av området hade hungersnöd, och när hans bröder kom ner från Kanaans land för att köpa mat, träffade han dem och sade: *“Men var nu inte bedrövade och gräm er inte över att ni har sålt mig hit. Ty för att bevara människors liv har Gud sänt mig hit före er...för att ni skulle bli kvar på jorden och behållas vid liv, ja, till räddning för många.”¹¹⁰*

Detta fråntar dock inte syndaren hans ansvar för sin onda handling. Judas förrådade ju Jesus och fick honom dödad, vilket Gud vände till att ge liv och frälsning åt de människor som tror på honom. Ändå skedde sveket av fritt val, och Jesus vittnade om att Judas blev fördömd, när han talar om lärjungarna: *“Och jag skyddade dem, och ingen av dem gick under utom undergångens man, ty skriften skulle uppfyllas.”¹¹¹* Det var inte en god handling, utan en handling med ont uppsåt och ont resultat som Gud ändå lät godhet komma ur.

Och om de läggs bundna i kedjor och fångas i eländets snaror, så vill han därmed visa dem vad de har gjort, och vilka överträdelser de har begått i sitt högmod. (Job 36:8-9)

¹⁰⁵ Romarbrevet 11:33-34

¹⁰⁶ Jesaja 55:8-9

¹⁰⁷ C. S. Lewis, The Problem of Pain, sid 30

¹⁰⁸ C. S. Lewis, The Problem of Pain, sid 31

¹⁰⁹ Romarbrevet 8:28, Hedegårds översättning

¹¹⁰ Första Mosebok 45:5, 7

¹¹¹ Johannes evangelium 17:12

Vi kallar ju definitivt kidnappning en ond handling. Att beröva en människa sin frihet, skilja henne från sina nära och kära och hindra henne från att utföra sitt arbete måste anses vara avskyvärt. Men när en domare låter spärra in kidnapparen i flera år, möts han inte av några fördömanden (förutom från kidnapparen själv). Det vore snarare orätt och en ond handling att släppa en kidnappare fri (förutsatt att man har bevis för att han är skyldig). Det är alltså skillnad på brottets onda och straffets onda.

På samma sätt kan man kalla det ett gott ting när någon drabbas av lidande. Därmed är det inte sagt att varje olycka som inträffar är ett straff för den plågades synder; Jobs vänner hade den inställningen, men blev tillrättavisade av Gud själv. Egentligen är vi ju alla syndare: *“Alla har syndat och gått miste om härligheten från Gud.”*¹¹² Varenda människa är egoistisk, trots att alla vet att man inte bör vara det. Ingen behöver lära sitt lilla barn att ljuga, stjäla eller slåss; det kan de av sig själva, trots att de är söta. Som någon sade: *“Om vi skulle få rättvisa av Gud, skulle varenda människa på jorden hamna rakt i helvetet.”*

Ingen kan därför säga att hans smärta är orättvis. Hade vårt liv bestått av 70 års ständig tortyr, hade vi kanske kunnat tvivla på att Gud är god. Men nu får vi så många goda ting av Gud att vårt lidande bleknar vid en jämförelse: vänner, kärlek, sömn, mat, kunskap, skönhet...problemet är att vi tar detta för givet, precis som om vi själva hade förtjänat detta. En värld där ingenting hände som man inte förtjänade skulle vara otänkbar. Alla skulle dö i sin barndom, ty förlåtelsen, det vackraste i kristendomen, skulle inte existera.¹¹³ Jesu lärjungar hade denna trängsynta bild av livet:

*“Där Jesus kom gående fick han se en man som hade varit blind sedan födseln. Lärjungarna frågade honom: ‘Rabbi, vem har syndat, han själv eller hans föräldrar, eftersom han föddes blind?’ Jesus svarade: ‘Varken han eller hans föräldrar har syndat, men Guds gärningar skulle uppenbaras på honom.’”*¹¹⁴

Gud hade ett syfte med denne mans blindhet, liksom han har ett syfte med varje svårighet han låter människorna drabbas av. Vi människor vet säkert många personer som vi helst skulle vilja att Gud skulle åsamka lidande. Kanske Saddam Hussein eller Slobodan Milosevic? Men Bibeln varnar oss: *“Ta inte rätten i egna händer, mina kära, utan låt Guds vrede ha sin gång, ty det står skrivet: ‘Min är hämnden, jag skall utkräva den, säger Herren.’ Men ‘om din fiende är hungrig, ge honom att äta; om han är törstig, ge honom att dricka. Då samlar du glödande kol på hans huvud.’”*¹¹⁵ Vi känner ju inte till hela bilden, och vet inte vad som rör sig i människors inre. När Gud talade till Job, ställde han dussintals frågor till honom, för att få honom att inse att han egentligen inte vet så mycket:

*“Omgjorda nu som en man sina höfter. Jag vill fråga dig, och du må ge mig besked. Var var du, när jag lade jordens grund? Säg det, om du har så stort förstånd.”*¹¹⁶ *“Vem har åt regnflödet öppnat en ränna och banat en väg för åskans blix, till att sända regn över länder där ingen bor, över öknar, där ingen människa finns, till att mätta ödsliga ödemarker och ge växt åt gräsets brodd?”*¹¹⁷ *“Vem är det som skaffar mat åt korpen, när hans ungar ropar till Gud, där de svävar omkring utan föda?”*¹¹⁸

När vi inte kan kontrollera ens naturens invecklade system, hur ska vi då kunna förstå de stora frågorna, som lidandets problem? Job insåg vem han var och vem han talade med och sade: *“Jag talade ju om vad jag inte begrep, om det som var mig för underbart och det jag inte kunde förstå...Därför tar jag det tillbaka och ångrar mig, i stoft och aska.”*¹¹⁹ Idag, mer än 3000 år senare, har vi många fler tekniska leksaker än vad Job hade. Men betänk det här: har vi människor egentligen förbättrats överhuvudtaget sedan dess?

¹¹² Romarbrevet 3:23

¹¹³ Glenn Miller, Question...How can God allow 'natural evil' to occur? (internetsida)

¹¹⁴ Johannes evangelium 9:1-3

¹¹⁵ Romarbrevet 12:19-20

¹¹⁶ Job 38:3-4

¹¹⁷ Job 38:25-27

¹¹⁸ Job 39:3

¹¹⁹ Job 42:3, 6

Vilka invändningar kan göras mot det kristna svaret?

Varför skapade Gud världen, när han redan i förväg kände till allt lidande som skulle uppkomma?

Fråga honom, när du träffar honom efter döden. Vill du höra ett sannolikt svar redan nu, ger Stefan Gustavsson fyra olika alternativ för Gud när det gäller den här frågan:

1. Han kunde ha låtit bli att skapa någonting överhuvudtaget.
2. Han kunde ha skapat en värld med bara djur, och inga varelser med fri vilja.
3. Han kunde ha skapat en värld med människor och änglar, som han sedan programmerade att göra som han ville. Men då skulle de sakna fri vilja, och bara vara en annan typ av djur. Detta är alltså bara en variant på alternativ 2.
4. Han kunde ha skapat dagens värld, med änglar och människor som själva kan påverka framtiden genom sin fria vilja.

Eftersom *“Gud är kärlek”*¹²⁰, ville han ha varelser som själva kan älska honom tillbaka, och det är inte möjligt om de inte själva kan välja. Kärlek av tvång är ingen kärlek.¹²¹

Dock tyder det faktum att frågan ställs överhuvudtaget på otacksamhet. Som jag redan nämnt, får vi människor uppleva oerhört mycket mer godhet än ondska. Eller skulle du föredra ett skott i nacken framför livet?

Varför skapade inte Gud en människa som alltid valde det goda av egen vilja?

Innehåller inte den här frågan en självmotsägelse? *“Alternativet att skapa en fri människa som inte kan falla finns inte. Inte ens Gud kan göra det logiskt omöjliga. En fri människa som inte kan falla, är lika motsägelsefullt som en rund triangel.”*¹²² Eller, som Thomas Morris skrev: *“...att säga att Gud är så mäktig att han kan göra det logiskt omöjliga är inte fromt eller vördnadsfullt; det är bara förvirrat.”*¹²³

Kommer inte de kristna i himlen alltid göra det goda av egen vilja?

Det stämmer, men de har då redan gjort ett val här på jorden, när de erkände Jesus som sin Herre, vilket inte Adam och Eva hade. Om Eva hade motstått Satans frestelse, kanske Gud skulle ha hindrat honom från att komma in i lustgården fler gånger, menar Stefan Gustavsson.¹²⁴

Varför måste Gud trycka ner oss i stoftet och tvinga oss till underkastelse innan han förlåter oss?

Att bli frälst innebär ju, som sagt, att bara ta emot Guds gåva, det eviga livet, utan att själv utträta något som motprestation. Det är dock svårt att inse att vi själva inte kan klara av leva så rent att vi inte behöver förlåtelse. Därför är det just i krisen, i katastrofen, när de egna resurserna är tömda, som många böjer sitt huvud för Gud och omvänder sig. *“Herren är nära dem som har ett förkrossat hjärta och frälser dem som har en bedrövad ande.”*¹²⁵

*“Kom ihåg att denna omvändelse, denna frivilliga underkastelse inför förödmjukelse och ett slags död, inte är något som Gud kräver av dig innan han tänker ta emot dig något han kunde ha valt att låta dig slippa, om han ville. Den är helt enkelt en beskrivning på vad det innebär att komma tillbaka till honom. Ber du Gud att ta emot dig utan den, ber du honom egentligen om få komma tillbaka utan att komma tillbaka.”*¹²⁶

Att förlåta oss utan omvändelse vore att ha överseende med ondskan, att behandla den som om den vore något gott och acceptabelt. Om man ska bli förlåten krävs det att man tar emot förlåtelsen när den väl ges. Den som inte erkänner någon skuld eller något behov av förlåtelse, kan inte få någon. Den brottsling som, trots alla bevis, förnekar att han är skyldig blir aldrig benådad.

¹²⁰ Första Johannesbrevet 5:16

¹²¹ Stefan Gustavsson, Kristen på goda grunder, sid 136

¹²² Stefan Gustavsson, Kristen på goda grunder, sid 137

¹²³ Citatet är från The Problem With The Problem Of Evil, internetsida

¹²⁴ Stefan Gustavsson, Kristen på goda grunder, sid 145-146

¹²⁵ Psaltaren 34:19

¹²⁶ C. S. Lewis, Mere Christianity, sid 56

Varför väntar Gud så länge med att utplåna ondskan, om han nu har lovat att göra det?

Man kan tycka att det låter som en utopisk dröm, men det finns många sanndrömmar i Bibeln. Jesus ska komma tillbaka till jorden en andra gång, nu inte som en lidande tjänare, utan som en segrande kung, för att uppfylla resten av de messianska profetiorna och upprätta fridsriket. Aposteln Petrus behandlade den här frågan redan för tvåtusen år sedan:

“Framför allt måste ni veta, att i den yttersta tiden människor skall träda fram, vilka behärskas av sina orena begär. De skall driva gäck med er och säga: ‘Hur går det med löftet om hans ankomst? Fäderna har avsomnat, men ändå är allting sig likt, sådant det har varit ända sedan världens skapelse.’

När de kommer med sådana påståenden, glömmet de, att himlen har funnits till från urgammal tid och att jorden har kommit till av vatten och genom vatten i kraft av Guds ord. Den värld som en gång fanns förstördes också genom vatten, när syndafloden kom. Den himmel och den jord som nu finns har, i kraft av samma Guds ord, blivit sparade åt eld till den dag, då de gudlösa människorna skall få sin dom och gå förlorade.

Men det finns en sak, som ni, mina älskade, inte får förlora ur sikte: ‘Inför Herren är en dag lika mycket som tusen år och tusen år lika mycket som en dag.’ Det är inte så som somliga människor tänker, att Herren dröjer med att uppfylla sitt löfte. Nej, han har tålmod med er, eftersom han inte vill, att någon skall gå förlorad utan att alla skall omvända sig från sina synder... Kom ihåg, att vår Herres tålmod tjänar till er frälsning.’¹²⁷

På den tiden skall Herren med sitt svärd, det hårda, det stora och starka, hemsöka Leviatan, den snabba ormen, och Leviatan, den ringlande ormen, och skall dräpa draken, som ligger i havet. (Jes 27:1)

Stefan Gustavsson har en teori. Han menar att det är ytterligare en aspekt av människans frihet. Vi människor fick chansen att forma en historia, så att Adam och Evas val skulle få betydelse. Dessutom ville Gud förgöra synden, och inte syndaren, och av hänsyn till människorna iscensatte han sin frälsningsplan.¹²⁸ En av Jesu liknelser kan ytterligare belysa hans ståndpunkt:

“Med himmelriket är det som när en man hade sätt god säd i sin åker. Medan alla låg och sov, kom hans fiende och sådde ogräs mitt bland vetet och gick sedan sin väg. När säden växte upp och gick i ax, visade sig också ogräset.

Då gick tjänarna till sin herre och sade: ‘Herre, var det inte god säd du sådde i din åker? Varifrån kommer då ogräset?’ Han svarade: ‘Det är en fiende som har varit framme.’ Tjänarna frågade: ‘Skall vi alltså gå och rensa bort ogräset?’

- ‘Nej’, svarade han, ‘då kan ni rycka upp vetet samtidigt som ni rensar bort ogräset. Låt båda växa tills det är dags att skörda. När skördetiden kommer skall jag säga till dem som skall skörda: Rensa först bort ogräset och bind ihop det i knippen för att eldas upp. Men vetet skall ni samla i min lada.’¹²⁹

“Den som sår den goda säden är Människosonen, åkern är världen, den goda säden är rikets barn och ogräset är det ondas barn. Fienden som sådde det är djävulen. Skördetiden är världens slut, och skördefolket är änglarna.’¹³⁰

¹²⁷ Andra Petrusbrevet 3:3-9, 15, Hedegårds översättning

¹²⁸ Stefan Gustavsson, Kristen på goda grunder, sid 143-144

¹²⁹ Matteus evangelium 13:24-30

¹³⁰ Matteus evangelium 13:37-39

Saknar inte människan fri vilja?

Många ateistiska psykologer idag, särskilt de ur behaviorismens och psykoanalysens skolor, hävdar ju att människans fria vilja är en illusion. De anser att människans val bestäms av hennes arvsanlag och uppväxtvillkor, och om man blir uppretad och sårar någon, kunde man omöjligt ha undviktit det, eftersom man har fått gener för ilska. Det påminner om ortodox islam: en "vetenskaplig" ödestro, som i västerländsk tappning befriar syndaren från allt ansvar.

Nu skriver Paulus ju emellertid: *"Viljan finns hos mig, men inte förmågan att göra det som är gott."*¹³¹ Men om människan är byggd så att hon inte kan göra det goda, då Gud beslutade att låta Adams synd gå i arv, är då inte Gud ansvarig för allt ont som vi gör idag? Då kan han väl inte klandra oss för att vi syndar?

*"Nu säger någon: Varför fortsätter han att förebrå oss? Ingen kan ju göra motstånd mot hans vilja. Men tror du, stackars människa, att du kan göra invändningar mot Gud? Kan det formade säga till formaren: Varför gjorde du mig sådan?"*¹³²

Det torde vara uppenbart att Adam och Eva vände sig bort från Gud av eget, fritt val, då de ännu inte hade något "kött"; alltså en fördärvad natur, som tvingade dem att falla för frestelsen. Deras son Kain föddes dock med denna tendens till synd, men ändå förväntade sig tydligen Gud att han skulle kämpa emot den: *"...om du inte har gott i sinnet, då lurar synden vid dörren. Till dig står dess åtrå, men du bör råda över den."*¹³³ Vi vet ju att det är fel att göra vissa saker, när vårt samvete talar om det för oss; dock är samvetet en ömtalig apparat, och när man ignorerar det slits det snabbt ut och försvinner. Då är man hopplöst fast i synden, precis som man fastnar i kvicksand genom att trampa ner i den. Jesus säger ju: *"Sannerligen, jag säger er: var och en som syndar är slav under synden"*¹³⁴, och redan 1000 år tidigare skrev den vise kung Salomo: *"Den ogudaktige fångas av sina egna missgärningar och fastnar i sin egen synds snaror."*¹³⁵ Sakerligen kan ingen säga att de aldrig någonsin, inte ens en gång, gått emot sitt samvete och handlat fel av egen vilja.

Och vi som lever i nådens tidsålder, efter det att Jesus har dött för våra synder, har absolut inga ursäkter, eftersom rening från synden och kraft att stå emot frestelser finns i Kristus på en armslängds avstånd. Paulus säger ju att *"han är ju inte långt borta från någon enda av oss"*¹³⁶. Gud har nu gjort allt han kan, förutom att stänga av vår fria vilja och själv göra valet åt oss. Precis som han kallade på Adam när han vände honom ryggen, kallar han på oss. Nu.

¹³¹ Romarbrevet 7:18

¹³² Romarbrevet 9:19-20

¹³³ Första Mosebok 4:7

¹³⁴ Johannes evangelium 8:34

¹³⁵ Ordspråksboken 5:22

¹³⁶ Apostlagärningarna 17:27

Hur förklarar ateister varför det finns ondska?

Ateister säger sig se livet som det verkligen är,¹³⁷ utan att behöva hitta på några förklaringar. *“Ur ateistens synvinkel besvarar gudstron egentligen inte frågan; man sväljer bara dess ordination tillsammans med en ordentlig dos annan vidskepelse. Och det, anser han, bedövar bara människan utan att egentligen besvara frågan om varför det finns smärta eller lidande i denna värld, om det verkligen finns en allgod eller allsmäktig Gud vid rodret.”*¹³⁸

Men om man reducerar världen till enbart materia, försvinner samtidigt alla begrepp om rätt och fel. Materia har ingen moral. Om människan har uppkommit ur en blind och slumpmässig utveckling genom att trycka ner de svaga, är en sådan kaotisk kamp det normala tillståndet. En sådan filosofi följde mycket riktigt i Darwins spår. Friedrich Nietzsche, som lade grunden till nazismen, kallade kristendomen för en “slavmoral”, som ger upphov till svaga ynkryggar som ser till andras bästa. Han skrev i sin bok *Schopenhauer som uppfostrare*. *“Om människan inte begär mer än att få konstatera tingen, så kommer hon lätt att få ro i sin själ... Vårt brott mot förbrytarna är att vi betraktar dem som skurkar...”*¹³⁹

Världen som vi lever i är alltså “normal”. Lösningen är då, som Stefan Gustavsson uttrycker det, att upplösa begreppen “gott” och “ont”, och handla precis som man behagar.¹⁴⁰ Eftersom människan enligt den ateistiska evolutionsteorin är ett djur, finns det egentligen ingen anledning varför hon inte ska uppföra sig som ett.

Evolution pågår - var god stör ej

¹³⁷ Dr. Niclas Berggren, The Errancy of Fundamentalism Disproves the God of the Bible, internetsida

¹³⁸ Ravi Zacharias, Can Man Live Without God, sid 45-46

¹³⁹ Citatet från Carl-Göran Ekerwald, Nietzsche - liv och tänkesätt, sid 10

¹⁴⁰ Stefan Gustavsson, Kristen på goda grunder, sid 131

Vilka invändningar kan göras mot de ateistiska förklaringarna?

Kan man inte grunda sin moral på människan, som humanismen hävdar?

För att någon ska kunna ha rätt att lägga upp lagar, måste han stå över dem som ska följa lagarna. När barn gör regler för sina lekar, gäller de bara om alla är överens, och då bara tills den mest populära vill ändra på dem till sin egen fördel. Om däremot en vuxen gör reglerna, exempelvis i idrottsundervisningen, står dessa fast på grund av lärarens auktoritet. Även om några elever stöder varandra i att sparka motståndarlaget istället för bollen, kommer läraren att tillrättavisa dem, eftersom de bryter mot den överordnade moralen.

På samma sätt vet vi vad gott och ont är, på grund av vad Gud har sagt. När vi utesluter honom ur vårt tänkande, hamnar vi på de lekande barnens nivå: alla våra moralbegrepp blir subjektiva, eftersom vi alla är syndiga människor. "Om Gud inte finns, så är allt tillåtet", skrev Dostojevskij.

Redan under antiken sade filosofen Protagoras: "Människan är alltings mått."¹⁴¹ "Vad som är rätt för dig behöver inte vara rätt för mig", kan man få höra idag. Detta liknar mest anarki, när var och en ska själva bestämma vad som är rätt och fel: "För mig var det rätt att stjäla dina pengar; jag spenderar ju dem så att de blir till nytta, medan du bara lät dem ligga..." Ateisten Bertrand Russell var mer demokratisk när han föreslog att det goda eller rätta är vad majoriteten tycker.¹⁴² Så, om 60 % av befolkningen fuskar på deklARATIONEN (vilket antagligen beskriver dagens Sverige ganska bra), så är det rätt att stjäla på detta sätt, och de 40 % som är hederliga handlar fel, och förtjänar de andras fördömande. Det finns ett tredje sätt att avgöra vad som är rätt och fel, gott och ont, baserat på människan, och det är makt. Den som styr och har starkast vapen kan upphöja sina åsikter till allmän lag. I Nazityskland handlade man följaktligen moraliskt fel om man inte angav dem som vill rädda judarnas liv.

Dessa mänskliga spekulationer leder ingen vart. Självklart finns det en högre lag, ett högre gott och ont, som verkar oavsett vad kortlivade människor och stater vill utropa som rätt och fel. Den speglas suddigt i vårt samvete, som snabbt svärtas när vi ignorerar det, men blir fullständigt uppenbarad i en person, som demonstrerade Guds goda väsen i ett mänskligt sammanhang: Jesus Kristus.

Att använda ondskans existens som ett argument mot Guds existens är ett cirkelresonemang!

Kanske den vanligaste invändningen mot Guds existens är den ondskan som förekommer i världen. Man säger till Gud: "Hur kan du uthärda att se Biafra, Bangladesh och Etiopien? Hur kan du tåla att se människor dö av svält utan att göra något?" Men när Torgny Wirén, skolpräst i Jönköping, talade med en sådan man, berättade han vad Gud skulle säga till honom vid den yttersta domen: "Gud skulle säkert besvara din fråga. När han gjort det så att du förstått kommer han att ställa en fråga till dig... 'Men vad jag aldrig begrep var hur du kunde se alla dessa människor svälta ihjäl utan att göra vad du kunde för att hindra det.'"¹⁴³

Hela argumentet mot Gud faller med ordet ondskan. Hur avgör man vad som är ont och vad som är gott? Om hela världen vore grym och meningslös, hur skulle vi då kunna veta det? Om så vore skulle vi, som är en del av världen, inte kunna se meningslösheten. En fisk känner sig inte blöt i vattnet, ty den har levt där i hela sitt liv, men en människa, som ramlar ner i en miljö som hon inte är skapt för, känner sig blöt och olustig. Om allt saknade mening - varför söker då vi människor den så energiskt?

Genom att hävda att det finns ondskan, måste du samtidigt ha något som är gott, och ett sätt att skilja mellan dessa: en absolut och objektiv morallag, som är grundad utanför dig, och kommer att fortsätta existera efter det att du sedan länge har lämnat jordelivet. Om du däremot bara säger att det goda är det du föredrar och det onda det du personligen inte tycker om, att moral är något helt subjektivt, så faller resonemanget. Då kan du inte säga att det är fel att döda, bara att du inte tycker om det, och du skulle inte ha någon "rätt" att hindra någon från att mörda någon annan; det skulle bara vara din personliga åsikt att den hotade skulle få leva.

¹⁴¹ Citatet från Rolf Ekman, *Filosofins grunder*, sid 103

¹⁴² Bertrand Russell, *Science and Ethics* (kapitel ur boken *Religion and Science*), hämtad från internetsida

¹⁴³ Torgny Wirén, *Vägen genom*, sid 44

Nej, om du åberopar en absout moral, måste du förutsätta någon, som står över människan, som har satt upp den; en högre makt, som tar ställning, som hatar hatet och älskar kärleken: Gud. Man måste alltså förutsätta Gud innan man ska motbevisa honom med teodicéproblemet.¹⁴⁴

De ateistiska teorierna går inte ihop med sunt förnuft!

När man argumenterar för en åsikt vill man ju sällan förlora diskussionen och erkänna att man har fel. I samtalet går det ju bra att hävda att Gud inte finns, men ingen kan leva med de slutsatser som dras av att det inte finns någon Gud.

Det krävs antagligen ingen statistik för att man ska inse att vi människor i allmänhet tycker illa om ondska. Vem, utom några få förstörda individer, skulle förbli oberörd om han såg en ligist misshandla en gammal tant med ett järnrör? Hur kan man då förneka att det finns en moral som är gemensam för alla människor? Vem kan leva upp till en sådan ideologi?

Ett exempel är fransmannen Jean-Paul Sartre. Han menade att det inte finns någon yttre moral; det viktiga är inte vad man gör, utan att man gör något och 'förverkligar sig själv', så att man inte låter andra styra ens liv. Om man ser en gammal tant som vill över gatan, kan man hjälpa henne över och på så sätt förverkliga sig själv. Men det går lika bra att slå henne i huvudet och stjäla hennes handväska, ty då förverkligar man också sig själv...¹⁴⁵

Inte ens Sartre själv kunde leva upp till sin ideologi. När Frankrike begick grymheter mot sin forna koloni Algeriet skrev han på en protestlista och menade, att det var ett orättfärdigt krig. Det var inte menat som en neutral viljehandling (då kunde han lika gärna ha berömt grymheterna), utan han hävdade verkligen att det vore bättre om de slutade kriga och gjorde ett moraliskt ställningstagande. *"Vad många profana existensialister beträffar ansågs Sartre som en avfalling från sin egen ståndpunkt från den stund han skrev på protestlistan mot det franska kriget i Algeriet, och han störtades från sin ledarposition i avant-gardet."*¹⁴⁶

Ett annat exempel på att de yttersta slutsatserna av ateism inte går att leva med ges av tonsättaren John Cage. Eftersom vi har uppkommit ur en blind, slumpartad och meningslös utveckling, och inte är skapade av en kärleksfull Gud, så är slumpan tillvarons innersta natur, menade han. Han lät sina symfonier bestå av slumpmässiga ljud, och menade att de speglade verkligheten bättre än välordnade ackord och takter. Hans andra intresse var dock svamplockning, och där kunde han inte plocka svampar på måfå. I så fall skulle han få med sig flera giftiga sådana hem! *"Jag blev medveten om att ifall jag närmade mig svampar i enlighet med min syn på slumpan skulle jag snart dö. Så jag bestämde mig för att inte närma mig dem på det sättet!"*¹⁴⁷

Även om man utesluter Gud ur sina tankar, kan man inte utesluta honom ur verkligheten. Går man bort från Gud, fastnar man i ett trask av absurditet och omänsklighet. Det bästa ateismen har att säga till dem som lider är "så synd att du är en förlorare..."

¹⁴⁴ Detta resonemang återfinns i C. S. Lewis, Mere Christianity, sid 41-42, i Ravi Zacharias, Can Man Live Without God, sid 182, och i Stefan Gustavsson, Kristen på goda grunder, sid 130.

¹⁴⁵ Francis Schaeffer, The God Who Is There, sid 24

¹⁴⁶ Francis Schaeffer, The God Who Is There, sid 56

¹⁴⁷ Francis Schaeffer, Trilogy, sid 110

Analys

Verklighetskontakt

Ingen teori kan godtas som inte håller för en prövning, och det gäller i allra högsta grad ett så här känsligt ämne. En filosofi som är absurd och inte går att leva med är bara en fantasikonstruktion och bör avfärdas. Däremot är det inte sagt att sanningen ibland kan vara mycket obekvämlig; personligen brast jag ut i häftig gråt när jag insåg att jag var en syndare inför Gud. Det viktiga är att jag då inte flydde sanningen för att trygga min egen bekvämlighet, utan istället böjde mig för fakta och erkände att jag hade handlat fel. Således blev jag förlåten och frälst.

Detta betyder att de bästa källor jag har är intervjuerna med Ima Viney och Wanja Agnesund. Själv har jag inte upplevt något nämnvärt lidande, och därför väger det jag skriver egentligen inte särskilt tungt. Om jag skulle försöka undervisa någon som gick igenom hemska svårigheter, skulle svaret bli: "Det är lätt för dig att säga, som aldrig har varit med om det här! Vänta bara tills du själv plågas! Då skulle du nog vara tyst." Men när dessa kvinnor har gått igenom det mesta, men fortfarande håller fast vid Gud och säger med Job *"Om han än dräper mig, skall jag ändå lita på honom"*¹⁴⁸, är de levande vittnesbörd om Guds kraft, att svaren håller.

Paulus varnar: *"Och om jag har profetisk gåva och känner alla hemligheterna och har hela kunskapen, och om jag har all tro så att jag kan förflytta berg, men saknar kärlek, är jag ingenting"*¹⁴⁹ Dessa svar som jag har kommit fram till ur Bibeln är teoretisk kunskap, som inte verkar vara värd så mycket för den som själv lider. C. S. Lewis skrev sin *The Problem Of Pain* 1940, och då verkar han ha alla svaren. Några år senare avled hans hustru i cancer, när de hade varit gifta i två månader, och plötsligt faller hela hans teologiska bälverk samman som ett korthus. Innan dess hade han stolt förklarat för stora skaror av åhörare varför Gud tillåter att människor lider, men nu var han förtvivlad själv, och det dröjde länge innan han kunde ta till sig svaren igen. Wanja Agnesund berättar att det som har burit henne genom allt är möjligheten att få krypa upp i Guds famn och tala med honom, även om de svåra sakerna, snarare än några teologiska teorier. Ingenting kan alltså ersätta den personliga relationen med Gud i lidandet.

Om man glatt förklarar för någon mitt uppe i svårigheter varför han eller hon drabbats av dem, kommer man troligen få en knytnäve i ansiktet som svar, snarare än ett tacksamt leende. Det var ju precis det misstaget som Jobs vänner gjorde, och Gud tillrättavisade dem strängt för att de sårat Job genom att utan ödmjukhet ge en falsk bild av Gud. Oftast är det nog inte förrän efteråt, när man ser tillbaka på lidandet, som man kan upptäcka något gott som kommit ur det.

Allt pekar mot honom

När man summerar alla fakta, blir man förvånad hur människor kan betvivla Guds existens, när de teorier som utesluter honom ger konsekvenser som ingen kan leva med. Som kung David sade: *"Därarna säger i sina hjärtan: 'Det finns ingen Gud.' Fördärv och styggelse är deras verk, ingen finns, som gör vad gott är."*¹⁵⁰ Så har också varenda folk i världshistorien erkänt Guds existens; det är bara i dagens stressade samhälle, där människor inte har tid att tänka efter: "Hänger det här ihop?", som man i stor skala förnekar honom.

Dock ska man ju absolut inte välja Kristus bara för att det är behagligast och mest meningsfullt, utan för att han är Sanningen. I dagens New Age-strömningar säger folk oftare "Känns det bra?" än "Är det sant?" Vad svaren snarare bör göra är att peka mot honom; eftersom människan skapades av Gud och för gemenskap med honom, vore det inte konstigt om det också känns naturligt att tro på honom. Många beskriver sin frälsning som att "komma hem".

¹⁴⁸ Job 13:15, översatt från den engelska King James' Version

¹⁴⁹ Första Korinthierbrevet 13:2

¹⁵⁰ Psaltaren 14:1

Invändningar

Av mina källor är C. S. Lewis, Francis Schaeffer, Ravi Zacharias, Sven Reichmann och Ray Stedman äldre och erfarna män, som respekteras allmänt i kristna cirklar som kloka och bibliska utläggare. Stefan Gustavsson är emellertid en ny stjärna på den kristna författarhimlen. Dock har han studerat vid Schaeffers skola L'Abri, och kan betraktas som en lärjunge till honom.

Alla dessa författare upprepar bara det som i 2000 år har stått i böckernas Bok: Bibeln. Idag är det många, framför allt bland teologerna, som betvivlar att Bibeln har något att säga oss idag, och framför allt att den hänger ihop eller skulle vara sann. Jag håller dock med Jesus: *“Sannerligen, jag säger er: Så länge himmel och jord består, skall icke den minsta bokstav, icke en enda prick i lagen förlora sin giltighet, förrän det allt har förverkligats.”*¹⁵¹ Bibelns ord har förändrat oräkneliga människors liv genom seklerna. Ingen annan bok kan så förutsäga framtiden som den; någon har räknat och funnit 3268 uppfyllda profetior däri.¹⁵² Jesus skulle födas i Betlehem (förutsägelse i Mika 5:2 - uppfyllan i Matteus 2:1) och verka i Galiléen (Jesaja 9:1-2 - Matteus 4:12-16). Han skulle dödas innan templet förstördes år 70 (Daniel 9:26) genom korsfästelse (Psaltaren 22:15-17 - Matteus 27:35) tillsammans med brottslingar (Jesaja 53:12 - Matteus 27:38). Hans kläder delades upp (Psaltaren 22:19 - Matteus 27:35) och han bad för dem som dödade honom (Jesaja 53:12 - Lukas 23:34). Slutligen begravdes han i en rik mans grav (Jesaja 53:9 - Johannes 19:38-42) och uppstod från de döda (Psaltaren 16:10 - Matteus 28:6). Även historiska händelser har förutsagts i Bibeln. Det står om Alexander den Stores uppgång och fall i Daniel 8:3-8, 20-22, skrivet trehundra år innan han svepte över Mellanöstern som en prairiebrand. En fullständig redogörelse för Bibelns profetior faller utanför den här rapportens ämne, men förhoppningsvis är detta tillräckligt för att avvärja eventuell kritik mot Bibeln som sanningsenlig källa.

Jag har visserligen läst flera ateistiska skrifter, men jag har inte gått alls lika djupt in på att sätta mig in i de ateistiska argumenten, som jag har studerat Bibeln och uttolkningar av den. Därför är det möjligt att det kan finns något mer att säga om ateismen än jag har sagt här.

Resultat

Mina frågor har funnit svar: vissa längre, och andra kortare. På frågan “Vad innebär teodicéproblemet” är alla källor överens, så den behövde ingen längre utredning. “Hur lyder det kristna svaret på teodicéproblemet?”; däremot, utgör huvuddelen av det här arbetet, eftersom det är en så komplicerad sak att utreda. Free-Will Defense, som jag främst har Stefan Gustavsson att tacka för, kände jag någorlunda till redan innan jag började med denna undersökning, men Soul-Building Defense, som C. S. Lewis, Ray Stedman och Jobs bok talat om, var en ny upptäckt för mig. Mycket faller på plats med denna förklaring.

Invändningarna har också blivit tillfredsställande besvarade, förutom den som rör den fria viljan. Jag är inte helt nöjd med svaret på denna fråga: hur Guds allmakt förhåller sig till människans fria vilja, i ljuset av bibelställen som Romarbrevet 9:19-23. Å andra sidan förstod jag inte alls mycket när jag först blev kristen, men nu har mycket klarnat för mig. Jag är övertygad om att jag kommer att greppa det i framtiden. Tills dess håller jag fast vid löftet: *“Men om ni på någon punkt har en annan mening skall Gud också där ge er klarhet. Låt oss bara leva i överensstämmelse med det som vi har nått fram till.”*¹⁵³

Med dessa ord överlämnar jag det här arbetet till Herren. Min bön är att det ska ge insikt åt många och peka vidare mot Jesus. Kom ihåg Wanja Agnesunds ord.

9 april 1998, Göteborg

¹⁵¹ Matteus evangelium 5:18, Hedegårds översättning

¹⁵² Werner Gitt, Fragen die immer wieder gestellt werden, sid 26

¹⁵³ Filipperebrevet 3:15-16, Hedegårds översättning

Källförteckning

Tryckta källor

- Ekerwald, Carl-Göran, Nietzsche - liv och tänkesätt. Stockholm, Rabén & Sjögren, 1993.
 Ekman, Rolf, Filosofins grunder. Esselte Studium, 1981
 ISBN 91-24-16135-7.
 Gitt, Werner, Fragen die immer wieder gestellt werden. Bielefeld, Christliche Litteratur-Verbreitung, 1989.
 ISBN 3-89397-127-0.
 Gustavsson, Stefan, Kristen på goda grunder. Stockholm, SESG-Media, 1997.
 ISBN 91-972665-2-3.
 Lewis, C. S., Mere Christianity. Glasgow, William Collins Sons & Co. Ltd., 1944.
 Lewis, C. S., The Problem Of Pain. London, HarperCollinsPublishers, 1940.
 ISBN 0-00-624567-6.
 Lindsay, Hal, Satan Is Alive And Well On Planet Earth.
 Grand Rapids, Michigan, The Zondervan Corporation, 1972.
 ISBN 0-310-27792-2.
 Reichmann, Sven, Kulturen utan Gud. Stockholm, InterSkript, 1993.
 ISBN 91-7336-458-4.
 Schaeffer, Francis, The God Who Is There. Downers Grove, Illinois, InterVarsity Press, 1968.
 ISBN 0-87784-711-8.
 Schaeffer, Francis, Trilogy. Westchester, Ill: Crossway Books, 1990.
 Stedman, Ray C, Expository Studies In Job – Behind Suffering.
 Waco, Texas, Word Books Publisher, 1981.
 ISBN 0-8499-2932-6.
 The Doré Bible Illustrations. New York, Dover Publications, Inc., 1974.
 ISBN 0-486-23004-X.
 Wirén, Torgny, Vägen genom. Haninge, Salt & Ljus, 1987.
 ISBN 91-86076-62-0.
 Zacharias, Ravi, Can Man Live Without God? Dallas, Word Publishing, 1994.
 ISBN 0-8499-1173-7.

Bibelöversättningar

- Bibelkommissionen, Nya Testamentet. Stockholm, Verbum, 1981.
 Hedegård, David, Nya Testamentet på vår tids språk. EFS-förlaget, 1971.
 International Bible Society, Holy Bible - New International Version - Thompson Chain Reference Edition.
 London, Hodder & Stoughton Ltd, 1984.
 King James Version (gavs ut 1611, långt innan upphovsmannarätten var påtänkt)
 Svenska Bibelsällskapet, varsam språklig revision av Gamla Testamentet.
 Stockholm, Verbum, 1917.

Otryckta källor

- Agnesund, Wanja. Intervju.
 Forsell, Einar. Intervju.
 Viney, Ima. Intervju.

Ateistiska internetsidor

- <http://hem.passagen.se/nicb/russell.htm>
http://www.freethinkers.org/library/modern/niclas_berggren/theodicy.html
http://www.infidels.org/library/modern/corey_washington/craig_washington/washington4.html
<http://www.users.dircon.co.uk/~nonsuch/dict/glossary/>
http://www.infidels.org/library/modern/niclas_berggren/funda.html

Kristna internetsidor

- <http://www.christian-thinktank.com/natevl.html>
<http://www.faithquest.com/philosophers/basinger/Evil.html>
<http://www.mindspring.com/~mmattison/Theodicy.html>

Bilagor

Intervju med Ima Viney

Vad heter du?

Ima Viney (28 år).

Tror att det finns en Gud? Om ja, beskriv din gudsbild.

Ja. Han är min far och min bästa vän. Någon man har respekt för, men ändå kan komma till med allt.

Vilka skäl har du att tro / inte tro att det finns en Gud?

I naturen ser man att någon har planerat den, någon kunnig. Och i situationer, när jag har behövt hjälp, har jag ropat till Gud och hjälpen har kommit. Det är särskilt i de små grejorna man ser hur Gud använder människor för sina syften. Igår kväll, när jag hade känt mig ensam och nere en längre tid, sade jag till Gud: "Jag klarar inte mer nu! Det räcker!" Och nu piggade han upp mig med ditt besök. *(Jag hade nämligen planerat att intervjua hennes mamma, som bor nära henne, men hon var inte hemma, så jag gick istället till Ima).*

Har du lidit? Om ja, berätta kortfattat om det.

Ja, sedan jag var 16. Det har varit olika hälsoproblem, så att jag har åkt in och ut på sjukhus sedan dess med njurproblem. Jag är också ensam mycket. Att se Eva *(hennes ettåriga dotter)* ha njurvägsinflammation var hemskt.

Varför tror du lidandet har drabbat dig?

Ja, det kan man fråga sig ibland. Kanske för att förbättra mig som person, och att hjälpa mig ha empati för olika människor som lider (alla lider ju på något sätt). Har man inte lidit, exempelvis fysiskt, så vet man inte vad det innebär att vara utlämnad åt läkare och ha njursten. *(Njursten är en av de mest smärtsamma åkommor man kan lida av.)*

Har lidandet förändrat din gudsbild?

Ja. Mitt lidande är inget mot hur Jesus har lidit. De första åren var jag bitter: "Varför får inte jag gå ut med killar? Varför får inte jag studera som de andra?" Sedan sade mamma något som fastnade: "Sitt inte där och var arg på Gud, utan fråga honom om syftet med lidandet - 'Vad vill du visa mig?'"

Gud har en plan och en annan tidsuppfattning - han ser 15 år fram i tiden, och vill forma oss. När man vet det är det lättare att stå ut med det. Man blir tacksam för varje liten stund; att någon bryr sig.

Kan du säga att något gott kommit ur lidandet?

Ja, man kan se hur man själv har förändrats. Jag har fått empati och träffat underbara människor på sjukhuset. Nu uppskattar jag tiden bättre. Jag har fått en helhetssyn på livet, jag lever inte längre bara för mig själv, utan är tacksam för det lilla.

Intervju med Einar Forsell

Vad heter du?

Einar Forsell (19 år).

Tror att det finns en Gud? Om ja, beskriv din gudsbild.

Nej.

Vilka skäl har du att tro / inte tro att det finns en Gud?

Jag har en empirisk verklighetssyn: om man nu ska leva efter vissa principer ska de inte vara grundade på saker man inte vet är sanna eller bevisade. Att offra sitt liv på en fantasi är ganska bortkastat. Det finns många som tror på en Gud för att de känner att världen måste ha en mening; den synen delar jag inte.

Har du lidit? Om ja, berätta kortfattat om det.

Ja, jag har ju en sticka i fingret (leende), men inte på någon högre nivå. Visserligen har jag haft anhöriga som dött, men eftersom Gud inte ens enligt Bibeln ska vara en god Gud, så fäster jag ingen som helst betydelse vid teodicéproblemet. Det är ingen motivation för min ateism.

Varför tror du lidandet har drabbat dig?

Det kan vara svårt att svara på...en följd av fullständigt logiska händelser, mitt eget eller andras handlande, och naturlagarna.

Har lidandet förändrat din gudsbild?

Nej.

Kan du säga att något gott kommit ur lidandet?

Ja, som i alla kriser växer man ju som person. Kanske har jag kommit till större insikt om mitt liv.

Intervju med Wanja Agnesund

Vad heter du?

Wanja Agnesund (58 år).

Tror att det finns en Gud? Om ja, beskriv din gudsbild.

Ja. För mig är Gud en klippa, ett fotfäste i en otrygg värld, det enda säkra. Jag kan också uppleva Gud som en plats för glädje och gråt, eller som psalmisten uttrycker det i psalm 131:2 (nyöversättning): *“Jag har funnit trygghet och ro som barnet i moderns famn, som barnet i min famn”*, eller psalm 103:13-14: *“Som en far visar ömhet mot barnen, så visar Herren ömhet mot dem som fruktar honom. Ty han vet hur vi är skapade, han vet att vi är mull.”* Mitt gudsförhållande innebär att leva i en relation.

Vilka skäl har du att tro / inte tro att det finns en Gud?

Skapelsen bär vittnesbörd om Guds existens. Bibeln betygar att så är fallet. Miljoner människors och min egen erfarenhet bekräftar att Gud finns, ty *“inget hjälper mot törsten. Det finns inget annat ord att ta till. Det mest missbrukade ordet, hänade, bespottade, begabbade. Det har kastats på historiens sophög dödats. Också den prydaste måste någon gång, om så bara i största hemlighet, ta det på sina läppar, åtminstone för att läppja på det, när ingen hör på. Ordet är litet, till synes oskyldigt.”* (ur Spår i djupet av Anders Plitz) *“Gud, min Gud, jag söker dig min själ törstar efter dig, min kropp längtar efter dig, som ett kargt och uttorkat land.”* (Psalm 63:2)

Har du lidit? Om ja, berätta kortfattat om det.

Ja, jag miste min far när jag var 15 år. Har sedan upplevt sjukdom och död i min egen familj. Min äldste son dog när han var 18 år.

Varför tror du lidandet har drabbat dig?

Se nedersta frågan.

Har lidandet förändrat din gudsbild?

Jag lärde mig som barn att Gud är kärlek, att han är god. Jag tror att detta hjälpt mig att lita på honom i svårigheterna. Men när min son dog framträdde Gud mycket tydligt som en Gud som delar min smärta. Han har inte bara medlidande med mig; han lider också. *“Genom tårarnas prisma har jag sett en lidande Gud.”* (Nicholas Wolterstorff)

Kan du säga att något gott kommit ur lidandet?

Svår fråga, om du menar mitt lidande. Jag analyserar inte lidande på det sättet. Jag bara är. Det är svårt att se något gott i det svåra när man är mitt uppe i det. Men jag klamrar mig fast vid Romarbrevet 8:38-39, att inget ska skilja mig från Guds kärlek.